

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 4.7.2007
KOM(2007) 374 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI BEI REGIONŲ
KOMITETUI**

**Pramonės politikos vidurio laikotarpio peržiūra
ES augimo ir darbo vietų kūrimo strategijos dalis**

{SEC(2007) 917}

TURINYS

1.	Įvadas	3
2.	Ekonominė padėtis ir uždaviniai	3
3.	Pramonės politikos darbo programa.....	5
3.1.	Pažangos vertinimas ir dabartinė padėtis	5
3.2.	Tolesni veiksmai	6
3.3.	Įgyta patirtis ir naujų uždavinių sprendimas	7
3.3.1.	Horizontaliosios iniciatyvos.....	7
3.3.2.	Sektorių iniciatyvos.....	11
4.	Išvados.....	14

1. ĮVADAS

2005 m. komunikate¹ Komisija pirmą kartą išdėstė integruotą požiūrį į pramonės politiką, grindžiamą konkrečia horizontaliųjų ir sektorių iniciatyvų darbo programa. Ši politika, kuri yra svarbus Lisabonos strategijos ramstis, yra suderinta su ES siekiu užtikrinti gerai veikiančią vidaus rinką², atviras bei konkurencingas rinkas visame pasaulyje ir spręsti aplinkos problemas. Taryba³ ir Europos Parlamentas⁴ pritarė šiam požiūriui paragindami Komisiją įgyvendinti politikos iniciatyvas ir 2007 m. peržiūrėti padarytą pažangą bei pasiūlyti naujas iniciatyvas.

Šiuo komunikatu siekiama trijų tikslų:

- pirma, aptarti esamą ekonominę ES pramonės padėtį ir nustatyti pagrindinius uždavinius, kuriuos šiuo metu ji turi spręsti;
- antra, apibendrinti pažangą, padarytą įgyvendinant 2005 m. Pramonės politikos komunikate nurodytus horizontaliuosius ir sektorių veiksmus.
- trečia, įvertinus dabartinius rodiklius, uždavinius ir pažangą, nustatyti 2007–2009 m. laikotarpio priemones.

ES lygmeniu pagrindinis pramonės politikos vaidmuo yra aktyviai kurti įmonių vystymuisi ir inovacijoms tinkamą aplinką tam, kad ES būtų patraukli vieta pramonės investicijoms ir darbo vietoms kurti, atsižvelgiant į tai, kad dauguma įmonių yra mažosios ir vidutinės įmonės (MVI).

Efektyviai veikianti ES pramonės politika turi būti grindžiama nuosekliomis, koordinuotomis pastangomis nacionaliniu ir Europos lygmeniu, kaip nustatyta EB Sutarties 157 straipsnyje. Daugelis didžiausių poveikį Europos pramonės konkurencingumui darančių veiksnių nustatomi nacionaliniu lygmeniu. Vis dėlto, kai kurie svarbūs uždaviniai, kaip antai atviros ir konkurencingos bendrosios rinkos kūrimas arba energijos ir klimato kaitos darbotvarkės įgyvendinimas pramonės politikos priemonėmis, negali būti sprendžiami (arba gali būti sprendžiami, bet nepakankamai) tik nacionaliniu lygmeniu, todėl būtini veiksmai ir Europos lygmeniu.

2. EKONOMINĖ PADĖTIS IR UŽDAVINIAI

Nors įvairių sektorių padėtis nevienoda⁵, apskritai galima teigti, kad pramonė yra „sveika“ ir dinamiška, o jos indėlis į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą Bendrijoje yra didelis. Pramonė tebėra svarbi Europos ekonomikos varomoji jėga⁶. Pramonė tiesiogiai sukuria maždaug penktadalį Bendrijos produkcijos, o jos vidutinis augimas per pastaruosius dvejus metus sudarė 2,6 %. Pramonė labai svarbi inovacijų srityje, nes šio sektoriaus mokslinių

¹ COM(2005) 474

² Šiuo metu rengiama išsami vidaus rinkos peržiūra.

³ 2006 m. gegužės 29–30 d. Konkurencingumo Taryba ir 2007 m. gegužės 21–22 d. Konkurencingumo Taryba.

⁴ 2006 m. liepos 5 d. Rezoliucija dėl pramonės politikos.

⁵ ES pramonės struktūra (Įmonių ir pramonės GD, 2007 m.)

⁶ Daugiau informacijos rasite su šiuo komunikatu pateikiamame Komisijos tarnybų darbiname dokumente SEC(2007)917.

tyrimų ir plėtros (MTP) išlaidos sudaro 81 % privataus sektoriaus MTP išlaidų; be to, šiame sektoriuje sukuriama vis daugiau aukštos kvalifikacijos darbo vietų, todėl jos vaidmuo yra labai svarbus siekiant Europoje sukurti žinių ekonomiką. Po to, kai 2000–2004 m. užimtumas pramonės sektoriuje sumažėjo beveik 5 %, per pastaruosius trejus metus jis buvo palyginti pastovus⁷. Netiesiogiai, pramonė skatina dinamiškai vystytis daugelį paslaugų sektorių, taip labai prisidedama prie užimtumo didinimo. Kai kuriuose pramonės sektoriuose (kaip antai informacinių ir ryšių technologijų (IRT), elektrotechnikos ir mašinų gamybos sektoriai) ilgą laiką nuolat augo pridėtinė vertė, o pastaraisiais metais šis augimas net padidėjo⁸. Be to, 2006 m. Bendrijai pavyko pritraukti daugiau tiesioginių užsienio investicijų, kurios padidėjo 42 %, palyginti su 35 % į užsienį nukreiptų investicijų didėjimu⁹.

Nors pramonės veiklos rezultatai šiuo metu yra geri ir išnaudojamos visos palankaus verslo ciklo teikiamos galimybės, per ateinančius metus gali tekti spręsti vis daugiau su globalizacija, technologine pažanga ir aplinka susijusių uždavinių.

ES pasiekė gerų rezultatų prekybos prekėmis srityje: jos eksporto dalis pasaulio prekyboje stabilizavosi ir sudaro maždaug 15 %. Tačiau dabar **globalizacija** poveikį daro ne vien prekybai prekėmis. Pastaruoju metu vis dažniau bendrovių prekybos ir užsakomosios veiklos objektu tampa įvairių rūšių veikla, nes IRT, organizacinės inovacijos ir auganti darbuotojų Indijoje ir Kinijoje kvalifikacija leidžia bendrovėms dalyti vertės grandines ir perduoti tarpinę gamybą bei funkcijų vykdymą rangovams. Šioje kintančioje aplinkoje konkurencinis pranašumas slypi globaliosios vertės grandinės optimizavime. To siekdamas, bendrovės turi kontroliuoti svarbias vertės grandinės dalis, pavyzdžiui, inovaciją ir individualizuotus produktus, kartais pasitelkdamas Europos inovacinius pajėgumus sutelkiančius žinių ekonomikos branduolius. Be to, bendrovės vis dažniau renkasi integruotus sprendimus, kurių esmė – paslaugų teikimo ir gamybinės veiklos derinimas.

Sparti mokslo ir technologijų pažanga – tai galimybė gamintojams pritaikyti naujas technologines galimybes ir jomis naudotis. Tačiau ES gamyba tebėra sutelkta vidutinių technologijų sektoriuose ir nepasinaudojo spartaus tam tikrų aukštųjų technologijų sektorių augimo teikiamomis galimybėmis; nepasinaudota ir visomis IRT įsisavinimo galimybėmis. Pernelyg didelis produktų reglamentavimas kai kuriose rinkose paprastai trukdo būtinam pramonės atnaujinimui. Standartai, intelektinės nuosavybės teisės (INT) ir viešųjų pirkimų taisyklės taip pat galėtų būti palankesnės inovacinėms pramonės šakoms. Nors didinti paklausą yra svarbu siekiant inovacinio pramonės pajėgumo, kai kurioms pramonės šakoms trukdo nepalankios rinkos struktūros. Tai, kad nėra didelės, bendros gynybos rinkos, trukdo šiam sektoriui siekti viso turimo inovacinio ir ekonominio potencialo. Iš dalies tą patį galima teigti ir apie farmacijos produktų pramonę.

ES nustatė aukštus aplinkosaugos tikslus: **padidinti energijos vartojimo efektyvumą**, iki 2020 m. mažiausiai 20 % **sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą** ir skatinti atsinaujinančiuosius energijos išteklius¹⁰. Europos pramonė jau yra padariusi žymią pažangą gerindama energijos vartojimo efektyvumą. Ji taip pat turi galimybes pasinaudoti galimybėmis, kurias teikia aplinkos apsaugos pramonės šakų atsiradimas. Europos aplinkos

⁷ Eurostatas: darbo jėgos tyrimas.

⁸ ES pramonės struktūra (Įmonių ir pramonės GD, 2007 m.): IRT sektoriuje vidutinis metinis augimas 1995–2006 m. buvo 6 %, tačiau 2004–2006 m. padidėjo iki 10 %. Palygintini elektrotechnikos ir mašinų gamybos sektorių augimo rodikliai buvo 2 % ir 5 %.

⁹ Eurostato naujienų biuletenis 70/2007 – 2007 m. gegužės 24 d.

¹⁰ Komisijos komunikate „Europos energetikos politika“ COM(2007) 1 nustatyti kiekybiniai tikslai ir uždaviniai.

apsaugos pramonė pirmąją pasaulio technologijų srityje: jos apyvarta sudaro maždaug 2,2 % ES BVP ir joje dirba 3,4 mln. žmonių. Siekiant pašalinti reglamentavimo ir kitas kliūtis, kurios, vis dėlto, gali užkirsti kelią pasinaudoti visomis naujomis rinkos galimybėmis, reikės įvairių politikos priemonių, įskaitant rinkos priemones ir gerą reglamentavimą. Įgyvendinant šias politikos priemones, būtina deramai atsižvelgti į tarptautinės konkurencijos sąlygomis veikiančių energijos imlių pramonės šakų konkurencinę padėtį.

3. PRAMONĖS POLITIKOS DARBO PROGRAMA

3.1. Pažangos vertinimas ir dabartinė padėtis

2005 m. komunikate buvo nurodytos kai kurios horizontaliosios ir sektorių politikos iniciatyvos, kurias įgyvendinant pasiekta nemaža pažanga¹¹. Visais atvejais svarbus vaidmuo teko konsultacijoms.

Iniciatyvos, kurių rezultatai jau pasiekti, turėjo teigiamos įtakos politikos formavimui. Jos padėjo suburti (kartais pasitelkiant aukšto lygio grupes) už įvairias politikos sritis, kurios yra pramonės veiklos pagrindas, atsakingas suinteresuotąsias šalis ir pasiekti sutarimą dėl pagrindinių klausimų ir tolesnių veiksmų.

- Tarp tokių grupių pirmiausia galima paminėti Konkurencingumo, energijos ir aplinkos aukšto lygio grupę, kuri padėjo apjungti tris skirtingas politikos kryptis ir labai prisidėjo rengiant Komisijos energijos ir klimato kaitos dokumentų paketą ir kuriant tvarią pramonės politiką.
- Tą patį galima pasakyti ir apie „CARS21“ iniciatyvą, kurios rekomendacijos buvo Komisijos komunikato dėl automobilių pramonės reglamentavimo sistemos pagrindas ir lėmė svarbius teisės aktų pasiūlymus, pavyzdžiui, dėl Europos visos transporto priemonės tipo patvirtinimo sistemos išplėtimo ir dėl supaprastinimo.
- Tekstilės gaminių aukšto lygio grupė padėjo nustatyti politikos prioritetus ir – praktiniu lygiu – sukurti visos pramonės mokslinių tyrimų ir plėtros platformą.
- Mašinų gamybos srityje įgyvendinama iniciatyva „EnginEurope“ ir IRT konkurencingumo darbo grupė pateikė mūsų pramonės politiką padėjusias suformuoti ataskaitas.
- Aukšto lygio grupė *LeaderSHIP 2015* parengė išsamias rekomendacijas, padėjusias transformuoti Europos laivybos pramonę, kuri anksčiau labai priklausė nuo eksploatacinei veiklai skiriamos valstybės pagalbos: dabar tai energinga ir konkurencinga pramonė, kurios laivų statykloms teikiama tik inovacijoms diegti skirta pagalba, o jos dydis yra toks, kad atspindėtų susijusių protingą riziką, ją atlygintų ir skatintų plėsti technologijas.
- Kitos, dar dabą tęsiančios grupės, kaip antai Farmacijos produktų forumas ir Gynybos pramonės forumas, pasiekė dalį tikslų. Darbą greitai pradės Cheminių medžiagų aukšto lygio grupė.

¹¹ Visą informaciją apie pažangą rasite dokumente SEC(2007)917.

- INT ir įgūdžių iniciatyvos¹² parodė, kad šios politikos sritys yra labai svarbios pramonės konkurencingumo strategijos sudėtinės dalys. INT iniciatyva paskatino kelias priemones, tarp jų bendrą ES ir JAV veiksmų strategiją dėl INT ir klastojimo, ir dialogus INT klausimais su prioritetinėmis (INT įgyvendinimo užtikrinimo požiūriu) šalimis. Pasitelkus įgūdžių iniciatyvą, imamasi tam tikrų veiksmų ir taip sprendžiamas įgūdžių trūkumo ir neatitikties pramonėje klausimas.

Didinant pramonės konkurencingumą svarbus vaidmuo teko ir sanglaudos politikai. Laikydamosi 2007–2013 m. Bendrijos sanglaudos politikos strateginių gairių, valstybės narės Europos restruktūrizavimo ir vystymo fondo bei Europos socialinio fondo lėšas daugiausia investuoja į sritis, glaudžiai susijusias su augimo ir darbo vietų kūrimo darbotvarke, ypač žmogiškajam kapitalui tobulinti, moksliniams tyrimams, inovacijoms, verslumui ir MVĮ remti.

Be to, Komisija parengė išsamią strategiją¹³ dėl ES pramonės išorės konkurencingumo siekiant pasinaudoti globalizacijos teikiamais privalumais ir ES bendrovėms užtikrinti palankesnę tarptautinę aplinką.

Dauguma 2005 m. komunikate aprašytų horizontaliųjų ir sektorių iniciatyvų – tai ilgalaikiai projektai, kurie bus toliau įgyvendinami 2007–2009 m.

Apibendrinant, pastarojo meto ekonominė raida, taip pat patirtis ir atsiliepimai dėl 2005 m. pramonės politikos ramsčių rodo, kad iš esmės keisti šios politikos nereikia.

3.2. Tolesni veiksmai

Įvertinusi dabartinę padėtį ir remdamasi nuo 2005 m. atliktais darbais, Komisija numato stiprinti kai kurias šiuo metu įgyvendinamas iniciatyvas ir pradėti tam tikras naujas iniciatyvas, kuriomis sieks spręsti neseniai iškilusius uždavinius.

1 priede pateikiama išsami horizontaliųjų ir sektorių iniciatyvų apžvalga ir nurodoma, kuris uždavinys kiekviename sektoriuje yra laikomas didžiausiu prioritetu. Iniciatyvos bus įgyvendinamos atlikus, jei reikia, poveikio vertinimą. Remiantis naujausia informacija, šia apžvalga atnaujinama atitinkama 2005 m. komunikate pateikta apžvalga, kurią rengiant remtasi plataus masto valstybių narių ir suinteresuotųjų šalių konsultacijomis.

Politikos veiksmai, kuriais siekiama didinti pramonės konkurencingumą, iš dalies įgyvendinami Bendrijos, iš dalies – valstybių narių lygmeniu, tačiau ryšys tarp ES pramonės politikos ir nacionalinių politikos priemonių tebėra silpnas. Atnaujinta Lisabonos strategija – tai gera galimybė sustiprinti šią sąveiką, ypač atsižvelgiant į tai, kad į Tarybos patvirtintas integruotąsias gaires buvo įtrauktos pramonės politikos gairės. Savo metinėse ataskaitose valstybės narės turėtų pranešti apie pramonės konkurencingumui didinti skirtus politikos veiksmus, susijusius su pagrindiniais valstybių narių uždaviniais. Siekdama nustatyti geriausią patirtį ir ją skleisti kitose valstybėse narėse, Komisija tam tikrus klausimus spręstų kartu su valstybėmis narėmis. Tai taip pat leistų Komisijai geriau integruoti nacionalinius politikos formavimo aspektus į šiame komunikate aptariamą horizontaliąsias ir sektorių iniciatyvas.

¹² Komisija ketina pateikti savo nuomonę apie e. įgūdžius 2007 m.

¹³ COM(2006)567 „Globalioji Europa: konkuravimas pasaulyje“.

3.3. Įgyta patirtis ir naujų uždavinių sprendimas

Nors galima teigti, kad 2005 m. pramonės politikos bendroji struktūra tebėra tinkama, kai kurie klausimai dar liko neišspręsti, o kai kurie dabar yra svarbesni nei buvo anksčiau. Globalizacija, technologijų ir klimato kaita mūsų ekonomikai daro konkurencinį spaudimą prisitaikyti: tai procesas, lemiantis išteklių perkėlimą ten, kur jų sukuriama vertė yra didžiausia.

3.3.1. Horizontaliosios iniciatyvos

1. Didžiausią dėmesį Komisija tebeskirs **reglamentavimo aplinkos paprastinimui ir gerinimui bei įmonių administracinės naštos mažinimui**, taip pat poreikiui užtikrinti, kad reglamentavimu būtų siekiama skatinti „ekologines inovacijas“ ir tvaresnius vartojimo bei gamybos modelius. Ateityje Komisija didins pastangas, ypatingą dėmesį skirdama tokioms sritims, kaip statyba, verslo statistika, sveikata ir sauga, darbo santykiai, transportas ir fiskaliniai klausimai (PVM). Komisija taip pat išipareigoja toliau vertinti administracines išlaidas ir mažinti administracinę naštą.

*Konkretus pavyzdys, kaip tai galima pritaikyti tam tikrame sektoriuje, yra tolesni CARS21 iniciatyvos veiksmai, kuriais Komisija sieks **supaprastinti automobilių pramonės reglamentavimo sistemą** nuolat taikydama geresnio reglamentavimo principus. Pagrindiniai Komisijos prioritetai yra šie: nuo 2007 m. tam tikras EB direktyvas pakeisti tarptautiniais teisės aktais; tam tikrose srityse pradėti taikyti savarankiškus ir virtualiuosius bandymus; parengti teisės aktus, kuriais būtų pasiekti aukšti išmetamųjų teršalų mažinimo standartai, įskaitant tikslą taikant integruotą metodą iki 2012 m. sumažinti CO₂ išmetimą iki 120g/Km¹⁴; pradėti taikyti saugai svarbius transporto priemonių konstrukcijos patobulinimus, pavyzdžiui, elektroninę stabilumo kontrolės sistemą (2008 m.).*

Šis metodas galėtų būti pavyzdžiu kitiems sektoriams ir yra ypač svarbus MVĮ. Dėl nesudėtingos struktūros ir natūralaus gebėjimo prisitaikyti prie aplinkos, MVĮ gali taikyti naujoviškus sprendimus, o iššūkius pakeisti verslo galimybėmis. Be to, MVĮ yra esminė toliau minimų verslo branduolių dalis. Kita vertus, MVĮ sunkiau prisitaikyti prie teisės aktų reikalavimų ir pakelti administracinę naštą, dažnai reiškiančią tiesiogiai su įmonės dydžiu nesusijusias išlaidas. Be to, joms proporcingai didesnę poveikį daro visos priemonės, dėl kurių būtinos ilgalaikės investicijos, pavyzdžiui, aukštesnių aplinkos apsaugos standartų nustatymas procesams arba galutiniams produktams.

2. Kitų horizontaliųjų iniciatyvų imtasi todėl, kad skatinti inovacijas ir atsaką į greitai tobulėjančias technologijas negalima vien tik reglamentavimo sistema. Bendrijos finansavimo programomis¹⁵, taip pat esamomis bei planuojamomis Europos technologijų platformomis ir bendromis technologijų iniciatyvomis kuriamos atviros partnerystės ir skatinama inovacija, tačiau būtina aktyviai imtis ir kitų priemonių.

¹⁴ COM(2007) 22

¹⁵ Mokslinių tyrimų bendroji programa (B7) ir Konkurencingumo ir inovacijų programa (KIP).

Pasaulio mastu pripažinimo sulaukusios inovacijos lemia tam tikrus konkurencinius „**pirmaujančios rinkos**“ pranašumus: greitesnę investicijų grąžą ir atitinkamai didesnę paskatą privačioms investicijoms į tolesnius MTP, su MTP ir gamybos infrastruktūrų lokalizavimu susijusius pranašumus, didesnę produktyvumą ir eksportą ar didesnę augimą ir užimtumą.

***Pirmaujančios rinkos iniciatyva** siekiama prisidėti prie inovacinių produktų ir paslaugų rinkos potencialo išlaisvinimo pašalinant kliūtis, trukdančias kurti naujas rinkas pasitelkus perspektyvų, suderintą ir kryptingą reglamentavimo ir kitų politikos priemonių metodą, kuriuo siekiama, kad įvairiomis technologijomis ir inovaciniais verslo modeliais būtų greitai patenkinta ilgalaikė paklausa. Šios priemonės – tai teisinė ir reglamentavimo sistema, atvirų inovacijų mechanizmas, standartų, viešųjų pirkimų taisyklių, intelektinės nuosavybės apsaugos arba galimybės gauti rizikos kapitalą skatinimas. Šiais metais Komisija parengs strateginį dokumentą, kuriame pasiūlys įgyvendinti pirmaujančios rinkos metodą.*

3. Kitas būdas pagreitinti inovacijų procesą, kaip nurodyta Lahčio dokumente¹⁶, – taikyti **standartus**, kuriais ne tik palengvinamas inovacinių produktų, paslaugų ir procesų pateikimas į rinkas, bet kurie taip pat gali atlikti MTP srityje sukurtų žinių sklaidos mechanizmo funkcijas. Be to, standartais užtikrinamas naujų produktų ir paslaugų teikimo kokybės ir saugos nuoseklumas, todėl skatinami patikimesni ir tvaresni vartojimo modeliai, lemiantys didesnę augimą.

***Standartų** iniciatyva bus siekiama palengvinti MTP rezultatų patekimą į rinką ir, pavyzdžiui, sudaryti sąlygas lengviau įsisavinti naujasias technologijas, kuriomis mažinamas anglies dvideginio kiekis ir kurios yra efektyvios energijos vartojimo požiūriu. Tačiau dėl technologinių pokyčių tempo ir technologijų konvergencijos būtina, kad Europos standartų organizacijos keistų savo veiklą taip, kad galėtų laiku pateikti tinkamus produktus. Šios organizacijos taip pat turėtų toliau rengti bendruosius standartus. Tačiau didžiausios naudos galima pasiekti tik tuo atveju, jeigu į standartų nustatymo procesą bus įtrauktos visos suinteresuotosios šalys ir jeigu tie standartai bus plačiai taikomi. Daugiau pastangų reikėtų dėti siekiant įtraukti MVĮ ir mokslinių tyrimų bendruomenę. Todėl Komisija 2007 m. pabaigoje pateiks komunikatą dėl standartizavimo indėlio į inovaciją didinimo ir pasiūlys priemones, kaip spręsti minėtus klausimus.*

4. Globalizacija lemia struktūrinius pokyčius. Todėl būtina kurti naujus tvirtus tarpvalstybinius ryšius ir sąjungas. Bendradarbiavimo tinklai, kaip antai inovacijų centrai ir mokslinius tyrimus atliekantys žinių ekonomikos branduoliai, gali būti galingi regionų ekonominio vystymosi varikliai ir inovacijas skatinanti jėga. Čia paminėtinas ir didesnės regioninės specializacijos mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros srityje poreikis mokslinių pasaulio mastu konkurencingoje Europos mokslinių tyrimų erdvėje. Europos technologijos instituto (ETI) iniciatyva įtvirtinami ir toliau vystomi tarptautiniai inovacijų centrai ir žinių ekonomikos branduoliai. Šia iniciatyva siekiama suburti geriausius Europoje švietimo, mokslinių tyrimų ir inovacijų srities atstovus, kad būtų rasti konkretūs pagrindinių socialinių, ekonominių ir aplinkos uždavinių sprendimai.

*Igyvendinant **žinių ekonomikos branduolių iniciatyvą** bus įvertinta, kaip bendri valstybių narių ir Komisijos veiksmai, kuriais remiami žinių ekonomikos branduoliai ir jų*

¹⁶ COM(2006) 589

bendradarbiavimas, galėtų padėti Europos žinių erdvei palaipsniui tapti galingu konkurencingu pasaulinio masto žinių ekonomikos branduoliu, kuriais skatinamas pramonės ir paslaugų konkurencingumas, tinklu.

5. Europos pramonė jau turi galimybę pasinaudoti savo tvirta padėtimi aplinkos technologijomis grindžiamų naujų produktų, paslaugų ir procesų rinkose. Be to, Europos bendrovėms vis svarbesnis tampa aplinkosaugos veiksmingumas, kurį jos įtraukia į savo įmonių socialinės atsakomybės modelius.

Siekiant įtvirtinti šiuos pranašumus ir padėti pramonei pasinaudoti naujų aplinkos technologijų rinkų atsiradimo teikiamomis galimybėmis, numatoma nauja **tvarios pramonės politikos** iniciatyva. Pagrindinis šios iniciatyvos tikslas – galimus uždavinius pakeisti galimybėmis ES pramonei, kad būtų pereita prie mažai anglies dvideginio į aplinką išskiriančių technologijų ir išteklių požiūriu efektyvios ekonomikos. Taip bus prisidėta prie 2007 m. kovo mėn. Europos Vadovų Tarybos patvirtinto energijos ir klimato kaitos paketo tikslų.

Komisija taip pat parengs papildomąjį veiksmų planą, kuriuo bus siekiama Europos Sąjungoje skatinti tvarią gamybą ir vartojimą. Šiuo veiksmų planu bus atsakyta į Komisijai atnaujintoje ES tvarios plėtros strategijoje išdėstyta prašymą.

Trys pagrindiniai tvarios pramonės politikos principai, kurie 2008 m. pradžioje bus įtraukti į veiksmų planą, yra šie:

Skatinti kurti ir komercializuoti anglies dvideginio kiekį mažinančias ir energijos vartojimo požiūriu efektyvias technologijas, produktus ir paslaugas, pavyzdžiui, skatinant pirmaujančias rinkas ir kuriant iniciatyvas pirmeiviams. Tam gali prireikti tinkamų finansavimo priemonių ir sukurti rinkos priemones, kuriomis būtų skatinamas ekologiškesnių produktų ir paslaugų naudojimas, įskaitant didesnę aplinkos išlaidų įtraukimą į įmonių sąnaudas, nepažeidžiant valstybės pagalbos taisyklių.

Dinamiškos vidaus rinkos sukūrimas: atsižvelgusi į šiuo metu atliekamą vidaus rinkos teisės aktų peržiūrą, Komisija parengs tvirtą produktų politiką ir pašalins vidaus rinkos kliūtis. Taip bus nustatyti realistiniai minimalūs reikalavimai, kuriais bus nuolat siekiama vis aukštesnių tikslų, prireikus kartu su neprivalomais „pirmaujančiais“ standartais ir iniciatyvomis, pavyzdžiui, ženklinimo, kad būtų pasiekta geresnių rezultatų. Šio metodo kertinis akmuo – Energiją vartojančių gaminių direktyvos išplėtimas siekiant skatinti ekologinį svarbiausių energiją vartojančių gaminių kūrimą. Pasitelkus paprastą ir taikyti nesudėtingą sistemą, taip pat bus skatinamos aplinkosaugos vadybos schemos ir įmonėms bei namų ūkiams skirtos energetikos paslaugos.

Pasaulinių anglies dvideginio kiekį mažinančių ir energijos vartojimo požiūriu efektyvių technologijų, produktų ir paslaugų rinkų kūrimas: greitesnis aplinkos technologijų ir standartų taikymas Europos Sąjungoje tvaresnėms technologijoms, produktams ir paslaugoms gali parengti dirvą tarptautiniams standartams, į kuriuos būtų geriau įtraukti aplinkos aspektai, taikant eksploataavimo ciklo principą. Tai Europos bendrovėms gali suteikti „bendrovių pirmeivių“ pranašumo pasaulinėje konkurencijoje. Tarptautiniuose energijos imlių pramonės šakų sektorių susitarimuose glūdi didelis potencialas nustatyti pasaulinius energijos ir išteklių naudojimo efektyvumo kriterijus ir skatinti šiuos kriterijus atitinkančias technologijas. Tokie sektorių susitarimai, kurie turi atitikti konkurencijos taisykles ir aplinkos apsaugos tikslus, turėtų padėti kurti pirmaujančių Europos technologijų, paslaugų ir

produktų eksporto rinkas. Jie galėtų būti papildyti tarptautiniais arba dvišaliais susitarimais dėl aplinkos technologijų sklaidos ir naudojimo, palengvinant Kioto lanksčių priemonių naudojimą, ir prekybos bei vystymo politika.

6. Kaip pripažino Europos Vadovų Taryba¹⁷, ypatingą dėmesį reikės skirti **energijos imlioms pramonės šakoms**. Siekiant padidinti tokių Europos pramonės šakų konkurencingumą ir sumažinti jų poveikį aplinkai, būtinos ekonomiškios priemonės. Rudenį Komisija paskelbs strateginį dokumentą, kuriame išdėstys galimus būdus, kaip geriausia siekti šio tikslo.

7. Be to, Europos pramonei labai svarbi **galimybė naudotis gamtiniais ištekliais ir žaliavomis**. Reikėtų parengti priemones, kurios padėtų užtikrinti tvarią ir patikimą galimybę naudotis ištekliais ir žaliavomis, įskaitant išteklių naudojimo efektyvumą ir galimybę naudotis vidaus žaliavomis, atveriant ES rinką atsinaujinančioms žaliavoms, remiant žvalgymo technologijų kūrimą ir užtikrinant galimybę pasitelkti kvalifikuotus darbuotojus. Be to, daugiašaliais ir dvišaliais prekybos susitarimais **būtina užtikrinti, kad trečiosios šalys remtų atviras ir neiškreiptas rinkas, taip pat užtikrinti patikimą žaliavų tiekimą ir tiekimo šaltinių įvairovę, atsižvelgiant į Komisijos tvaraus gamtinių išteklių naudojimo teminę strategiją. Bus aktyviai stebima, kaip įgyvendinamas 2007 m. gegužės 21 d. Konkurencingumo Tarybos raginimas Komisijai parengti nuoseklų žaliavų tiekimo pramonei politinį metodą, kuriuo būtų atsižvelgta į visų susijusių sričių Bendrijos vidaus ir išorės politiką.**

Komisija sieks tarptautiniuose santykiuose taikyti savo išorės energijos politikos, prekybos politikos, taip pat pramonės bei aplinkos politikos dialogų priemones ir, prireikus, padės jas įgyvendinti teikdama techninę pagalbą, kad paskatintų šalis partneres laikytis tvarios energijos ir klimato kaitos politikos.

8. Kalbant bendriau, konkurencingumo ir patekimo į rinką išorės aspektai tebėra labai svarbūs sėkmingai ES pramonės veiklai.

Įgyvendinant konkurencingumo ir patekimo į rinką iniciatyvą daugiausia dėmesio ir išteklių bus skirta tiems sektoriams ir rinkoms, kuriuose galima tikėtis didžiausios naudos konkurencingumo požiūriu. Komisija toliau didelį dėmesį skirs daugiašalėms prekybos deryboms, pirmiausia Dohos raundui, tačiau taip pat sieks sudaryti naujai rengiamus dvišalius laisvosios prekybos susitarimus, toliau įgyvendinti transatlantinę darbotvarkę su JAV ir partnerystę su Kinija, taip pat šalinti netarifines kliūtis, kurių palaiptisui atsisakant tarifų, pastaraisiais metais randasi vis daugiau. Tai apima reglamentavimo klausimus, tiesiogines užsienio investicijas, konkurenciją, viešuosius pirkimus, saugą ir saugumą, taip pat intelektinės nuosavybės teisių, kito nematerialiojo turto apsaugą ir kovą su klastojimu. Tai taip pat reiškia, kad kartu su protekcionizmo atsisakymu „namuose“, būtina aktyviai imtis visų turimų priemonių siekiant sukurti atviras rinkas ir sąžiningos prekybos sąlygas užsienyje.

9. Pramonės konkurencingumas taip pat priklauso nuo jos gebėjimo įgyvendinti **struktūrinius pokyčius** sprendžiant globalizacijos ir technologinės pažangos keliamus uždavinius. Todėl ES parengė restruktūrizavimą reglamentuojančius teisės aktus¹⁸ ir

¹⁷ 2007 m. kovo 8–9 d. išvados.

¹⁸ 1994 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyva 94/45/EB dėl Europos darbų tarybos steigimo arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų informavimo bei konsultavimo su jais tvarkos nustatymo, 1998 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 98/59/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su kolektyviniu atleidimu iš darbo, suderinimo, 2002 m. kovo 11 d.

struktūrinių fondų bei Europos prisitaikymo prie globalizacijos fondo lėšomis teikia finansinę paramą. Komisija teigiamai įvertino pirmąsias dvi fondams pateiktas paraiškas ir paragino biudžeto valdymo instituciją skirti būtinus asignavimus. Tačiau būtina daugiau nuveikti siekiant pasirengti struktūriniams pokyčiams, geriau pasirengti restruktūrizavimui ir padidinti įvairių politikos krypčių sąveiką, į šį procesą įtraukiant visas suinteresuotąsias šalis.

*Įgyvendinama **struktūrinių pokyčių** iniciatyva, Komisija didins savo analitinio darbo mastą ir veiks kaip geriausios patirties mainus lengvinanti tarpininkė. Pirmoji metinė restruktūrizavimo ataskaita bus paskelbta 2008 m. viduryje. Siekiant Europos lygmeniu paskatinti plataus masto partnerystę, bus peržiūrėtas 2005 m. Komunikatas dėl restruktūrizavimo ir užimtumo¹⁹. Vidutinės trukmės laikotarpiu šia iniciatyva siekiama visoms susijusioms suinteresuotosioms šalims suteikti daugiau informacijos apie restruktūrizavimą ir apie tai, kaip spręsti su restruktūrizavimo pasekmėmis susijusias problemas. Taip pat reikėtų apsvaistinti geriausias ES lėšų naudojimo šioje srityje būdus. Komisija vertins, ar iki 2009 m. keisti savo valstybės pagalbos gaires dėl sanavimo ir restruktūrizavimo.*

10. Vienas pagrindinių struktūrinių pokyčių labai išsivysčiusios ekonomikos šalyse buvo užimtumo didėjimas paslaugų sektoriuje. Šio reiškinio nereikėtų laikyti deindustrializavimu. Jis atspindi didėjančią tarptautinės darbo jėgos pasidalijimą ir anksčiau integruotų vertikaliųjų vertės grandinių išsiskaidymą. Taigi **pramonė ir paslaugos yra neatskiriamai susijusios**. Tam tikrų paslaugų sektorių, ypač žinių imlių verslo paslaugų, kaina, kokybė ir našumas daro poveikį pramonės konkurencingumui. Pavyzdžiui, normos, turinčios įtakos profesinių ir kitų verslo paslaugų, finansinių paslaugų arba mažmeninės prekybos ir platinimo sektorių veiklai, turi įtakos ir pramonei. Be to, konkurencingos tinklų pramonės šakos didina visos pramonės konkurencingumą. Pramonė taip pat naudoja vis įvairesnes, su inovacinėmis technologijomis ir produktais susijusias paslaugas ir pati vis daugiau jų teikia.

*Pasitelkus **pramonės–paslaugų** iniciatyvą, bus atliktas išsamus paslaugų sektorių, jų konkurencingumo ir poveikio pramonės konkurencingumui tyrimas, ir, jei reikės, bus vykdoma tolesnė sektorių stebėseną. Atlikus tyrimą bus nustatytos visos didesnio konkurencingumo kliūtys ir galimos rinkos ydos, dėl kurių galima pagrįstai imtis veiksmų specifinėms problemoms spręsti atskiruose pramonės ir (arba) paslaugų sektoriuose.*

Laikydamosi augimą ir užimtumą skatinančios šiuolaikiškos MVĮ politikos²⁰, Komisija ir toliau sieks užtikrinti, kad įgyvendinant jos pramonės politikos iniciatyvas būtų atsižvelgta į MVĮ, kurios atlieka gyvybiškai svarbų vaidmenį siekiant tvaraus augimo ir didinant darbo vietų skaičių bei kokybę, interesus.

3.3.2. Sektorių iniciatyvos

Be horizontaliųjų iniciatyvų, pasiteisino strategija išsiaiškinti ir spręsti sektoriams svarbias problemas. Bus įgyvendintos **dvi naujos iniciatyvos** maisto perdirbimo ir elektrotechnikos – dviejų didelių sektorių, turinčių didelį potencialą skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą – srityje.

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/14/EB dėl bendros darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais sistemos sukūrimo Europos bendrijoje.

¹⁹ COM(2005) 120.

²⁰ COM(2005) 551.

Igyvendinant visas sektorių iniciatyvas reikėtų tinkamai pasitelkti šiuolaikiškas Mokslinių tyrimų bendrosios programos priemones, t. y. technologijų platformas ir bendras technologijų iniciatyvas bei jų rekomendacijas.

11. Atlikus kelias iš eilės BŽŪP reformas, po kurių parama perorientuota nuo produkto prie tiesioginių išmokų ūkininkams, o pagrindinis dėmesys skiriamas rinkos orientavimui ir konkurencingumui, Europos **maisto pramonė** įžengė į prisitaikymo laikotarpį. Prisitaikyti ji turi tokiomis aplinkybėmis, kai pasaulyje didelės vartojimo produktų kainos, ribotos galimybės gauti pagrindines žaliavas ir formuojama pateikimo į rinką išorės prekybos politika. Mažas darbo jėgos našumas, inovacijų trūkumas, kintantys vartotojų poreikiai ir didėjantis reglamentavimas, kuriuo pastaraisiais metais siekiama spręsti vartotojams svarbias, su sveikata ir aplinka susijusias problemas, – tai pramonei iškilę uždaviniai. Tačiau suderinti ES maisto sektoriaus teisės aktai toliau padeda didinti maisto saugą ir vartotojų pasitikėjimą visoje Europos Sąjungoje, taip pat kurti joje žemės ūkio ir maisto sektorių.

*Pasitelkusi tikslinę **iniciatyvą** Komisija ketina spręsti minėtus uždavinius ir nepakankamo inovacijų diegimo klausimą, pirmiausia atsižvelgdama į tai, kad didelė šio sektoriaus įmonių dalis yra MVĮ. Remdamasi konkurencingumo tyrimu ir plataus masto suinteresuotųjų šalių konsultacijomis 2007 m., taip pat technologijų platformos „Food for Life“ darbu, Komisija pateiks priemonių, kurias įtrauks į 2008 m. komunikatą, rinkinį. Tarp tokių priemonių gali būti didesnės pridėtinės vertės produktų strategija, tikslinis MTP rezultatų įsisavinimas, MVĮ pastangų diegti inovacijas rėmimas (įskaitant didmeninei ir mažmeninei prekybai svarbius klausimus), tarptautinės dimensijos stiprinimas, galimybės patekti į trečiųjų šalių rinkas didinimas ir, jei pagrįstai reikia, administracinės naštos mažinimas. Šios priemonės papildytų šiuo metu atliekamą maisto teisės aktų ir iniciatyvų naujų maisto produktų ir maisto produktų ženklinimo srityje peržiūrą, kuria bus labai supaprastinta teisės aktų sistema ir sumažinta ES lygmeniu įmonių patiriama našta.*

12. **Elektrotechnikos sektorius** atlieka svarbų vaidmenį ES ekonomikoje, nes tiekia tarpinius produktus, pagamintą produkciją ir vartojimo prekes. Vis didesnę konkurencinę spaudimą šiam sektoriui daro išsivysčiusios ir sparčiai augančios ekonomikos šalys; jam ypač svarbūs klastojimo ir intelektinės nuosavybės teisių apsaugos klausimai.

***ELECTRA** yra bendra pramonės ir Komisijos iniciatyva, skirta nustatyti pagrindinius konkurencinius uždavinius, kuriuos ateityje turi spręsti Europos elektrotechnikos sektorius, ir parengti šio sektoriaus konkurencingumo didinimo pasaulio mastu rekomendacijas. Igyvendinant šią iniciatyvą bus nagrinėjama galimybė taikyti geresnio reglamentavimo principus ir debatų apie energijos naudojimo efektyvumą ir pirmaujančias rinkas rezultatai. Įvertinusi šia iniciatyva pasiektus rezultatus, 2008 m. Komisija galėtų pateikti pasiūlymą dėl tolesnių veiksmų.*

Be to, bus paspartintas darbas, kuris šiuo metu atliekamas tam tikruose sektoriuose, kuriuose susiduriama ne tik su poreikiu reaguoti į greitą technologijų ir mokslo raidą, bet ir su kliūtimis pasinaudoti visa vidaus rinkos teikiama nauda.

13. Dėl **kosmoso pramonės** – Komisija ir Europos kosmoso agentūra (EKA) kartu parengė Europos kosmoso politiką²¹. Be to, pradėta rengti Europos kosmoso programa, kuri turi būti parengta taip, kad būtų pasiektas didžiausias galimas visų kosmoso programų papildomumas ir skaidrumas, taip užtikrinant efektyviausią investicijų į kosmosą Europoje naudojimą.

*Komisija įvertins poreikį parengti Europos teisės aktų sistemą, skirtą reglamentuoti **palydovų siunčiamų duomenų** sklaidos kontrolę, ir papildomuosius standartus. Po konsultacijų dėl Žaliosios knygos dėl GALILEO²² taikmenų Komisija taip pat įvertins, ar kuriant tokias priemones būtų galima remtis Europos arba nacionaliniai teisės aktais. Ji toliau skatins pereiti prie rinka grindžiamo **dažnių spektro skirstymo** metodo, skatins visos ES **dažnių naudojimo** metodus ir su valstybėmis narėmis bei tarptautiniais partneriais aptars geriausias **eksporto kontrolės taisyklių** racionalizavimo būdus. Iki 2008 m. pabaigos EKA ir Komisija pateiks pasiūlymą dėl naujų, **integruotiesiems kosmoso taikmenims** skirtų MTP projektų, įskaitant integravimą su antžeminėmis sistemomis. Iki 2008 m. EKA parengs finansavimo pasiūlymus, susijusius su savo ilgalaikiu kosmoso mokslo planu, ir pasiūlys naujus technologijų MTP veiksmus. Pasitelkus Pasaulinės aplinkos ir saugumo stebėsenos sistemos iniciatyvą, bus teikiamos kosminės aplinkos apsaugos paslaugos, leidžiančios stebėti ir kontroliuoti klimato kaitos poveikį.*

14. Europoje gynybos pramonei taikomos labai skirtingos nacionalinės taisyklės, todėl atsilieka jos vystymasis Europos lygmeniu ir jai sunku konkuruoti tarptautiniu lygmeniu; tokia padėtis lėmė mažą **saugumo ir gynybos** išlaidų efektyvumą. Bendromis pastangomis su Europos gynybos agentūra, Komisija ketina didinti Europos gynybos technologinės ir pramoninės bazės konkurencingumą.

*Igyvendinant šiam tikslui skirtą iniciatyvą, didžiausias dėmesys bus skiriamas Europos **gynybos** įrangos rinkai, technologijų plėtrai ir ES gynybos bendrovių konkurencingumo pasaulio mastu didinimui. Komisija rengia pramonės ir rinkos klausimams aptarti skirtą „pagrindų“ komunikatą, direktyvą dėl viešųjų pirkimų gynybos ir saugumo sektoriuje ir reglamentą dėl gynybos objektų persiuntimo Europos Sąjungos teritorijoje. Be to, iki 2009 m. tikimasi parengti visos ES vienalytį Europos gynybos technologinės ir pramoninės bazės kartografinį brėžinį ir Europos gynybos standartizavimo vadovą*

15. Be to, Komisija ketina parengti iniciatyvą, skirtą specifiniams **mokslinių tyrimų saugumo srityje** uždaviniams, kuria būtų tinkamai atsižvelgta į tai, kad tarp su gynyba susijusių klausimų esama glaudžių ryšių, kurie, pavyzdžiui, atsispindi minėtoje direktyvoje dėl viešųjų pirkimų gynybos ir saugumo sektoriuje

*Komisija numato įsteigti **Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų saugumo srityje forumą**, kuris iki 2009 m. pabaigos parengtų bendrą **saugumo mokslinių tyrimų** darbotvarkę. Komisija tuo pat metu skatins viešojo ir privataus sektorių dialogą Europos saugumo mokslinių tyrimų klausimais ir didins įvairių šiuo metu įgyvendinamų programų bei iniciatyvų skaidrumą ir jų koordinavimą.*

²¹ COM(2007) 212 galutinis.

²² Per ateinančius metus paleidus 30 palydovų, GALILEO radijo navigacinė sistema leis tekti padėties nustatymo paslaugas.

16. Europos **farmacijos sektoriui** gresia pavojus, nes investicijų į farmacijos MTP srautas krypta į Jungtines Valstijas ir (vis dažniau) Tolimuosius Rytus. Europos gebėjimui veiksmingai reaguoti daugiausiai trukdo tai, kad nėra efektyvios bendros farmacijos produktų rinkos.

Šiai problemai spręsti Komisija parengė dviejų lygmenų metodą, kuriuo sieks atnaujinti Europos farmacijos sektorių reglamentuojančių teisės aktų sistemą atlikdama tų teisės aktų peržiūrą, o šiuo metu veikiančiame farmacijos sektoriaus forume labai svarbūs, įtakos konkurencingumui turintys klausimai (pavyzdžiui, kainodaros ir kompensavimo klausimai) sprendžiami tiesiogiai su valstybėmis narėmis ir pagrindinėmis suinteresuotosiomis šalimis. Kad sujungtų minėtus du lygmenis į vieną, iki 2007 m. pabaigos Komisija paskelbs komunikatą, kuriame išdėstys šio labai svarbaus sektoriaus konkurencingumo strategiją ir viziją. Komunikatas bus parengtas remiantis viešomis konsultacijomis, kurios turi būti pradėtos 2007 m. vasarą.

17. Siekdama įgyvendinti 2005 m. komunikate dėl pramonės politikos nurodytus įsipareigojimus, Komisija šiuo metu rengia dviem sektoriams skirtus komunikatus, susijusius su **metalų** ir **miško pramonės** konkurencingumu.

4. IŠVADOS

Šiuo metu pramonė veikia palyginti palankiomis makroekonominėmis sąlygomis, tačiau tai nėra priežastis nusiraminti.

2005 m. komunikate aprašyti veiksmai padėjo suformuoti mūsų politiką, kuri yra naudinga Europos pramonės įmonėms – didelėms bendrovėms ir MVĮ. Integruotas metodas pasiteisino, jam pritaria Parlamentas ir valstybės narės. Todėl raginama toliau laikytis dabartinės politinės strategijos ir įsipareigoti ją įgyvendinti; taip pat reikėtų, kad ją paremtų reikiama visų suinteresuotųjų šalių dalis. Šiomis aplinkybėmis svarbiausias uždavinys bus parengti politinę sistemą, kuria pramonei būtų sudarytos sąlygos tinkamiausiai reaguoti į globalizaciją ir klimato kaitą.

